

INFORMACJA

o posiedzeniu **Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą**

nr posiedzenia: **7**

data posiedzenia: **17 kwietnia 2024 r.**

Porządek posiedzenia:

1. Prezentacja dorobku wybranych ośrodków naukowych zajmujących się problematyką polonijną oraz rekomendacje dla programowania polityki publicznej w tej sferze.
2. Informacja o działalności Rady Polonii Świata oraz o planowanych przedsięwzięciach.

Posiedzeniu przewodniczył:

zastępca przewodniczącego komisji Tomasz Grodzki.

W posiedzeniu uczestniczyli:

senatorowie członkowie komisji:

Halina Bieda, Adam Bodnar, Jerzy Fedorowicz, Beniamin Godyla, Stanisław Gogacz, Tomasz Grodzki, Waldemar Kraska, Ryszard Majer, Ewa Matecka, Janina Sagatowska, Małgorzata Sekuła-Szmajdzińska, Kazimierz Michał Ujazdowski, Alicja Zając, Wojciech Ziemiak,

goście, m.in.:

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

podsekretarz stanu Andrzej Szeptycki ze współpracownikami,

Ministerstwo Spraw Zagranicznych:

zastępca dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Sławomir Kowalski,

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

naczelnik wydziału w Departamencie Dziedzictwa Kulturowego za Granicą Aleksandra Figurska ze współpracownikiem,

Ministerstwo Edukacji Narodowej:

radca generalny w Departamencie Współpracy Międzynarodowej Jan Pastwa,

Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego:

dyrektor Urszula Starakiewicz-Krawczyk,

eksperti:

prodziekan ds. badań naukowych i współpracy międzynarodowej na Wydziale Historycznym na Uniwersytecie Gdańskim Anna Mazurkiewicz,

dyrektor Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym w Instytucie Historii na Wydziale Nauk Humanistycznych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II Sławomir Zych,

współpracownik Ośrodka Badań nad Migracjami na Uniwersytecie Warszawskim Michał Nowosielski,

badaczka stowarzyszona w Ośrodku Badań nad Migracjami na Uniwersytecie Warszawskim Dominika Pszczółkowska,

główny specjalista ds. badawczych w Dziale Historyczno-Badawczym w Muzeum Emigracji w Gdyni Rafał Raczyński,
kierownik Centrum Studiów Migracyjnych na Uniwersytecie Łódzkim Marcin Gońda,

Rada Polonii Świata:

przewodniczący Jarosław Narkiewicz ze współpracownikami,

Kancelaria Senatu:

koordynator do spraw Polonii i Polaków za granicą Robert Tyszkiewicz.

Ad 1 i 2.

Zastępca przewodniczącego komisji Tomasz Grodzki zaproponował rozszerzenie porządku obrad o punkt 2.: Informacja o działalności Rady Polonii Świata oraz o planowanych przedsięwzięciach. Propozycja została przez komisję przyjęta.

Punkty 1. i 2. zostały rozpatrzone łącznie.

Badacze przedstawili zakończone i realizowane obecnie projekty o tematyce polonijnej oraz najważniejsze wnioski i rekomendacje w zakresie projektowania polityki publicznej w tej sferze. Dr hab. Michał Nowosielski z Ośrodka Badań nad Migracjami na Uniwersytecie Warszawskim oraz z Uniwersytetu WSB Merito w Gdańsku zwrócił uwagę na silne zróżnicowanie polskich organizacji w Europie Zachodniej, ich starzenie się, niedostateczną współpracę i brak środków na działalność, a jednocześnie na duży potencjał polonijnej aktywności niesformalizowanej. Zaapelował o dofinansowanie przekrojowych badań naukowych nad polską diasporą oraz o opracowanie nowej polityki polonijnej. Dr Dominika Pszczółkowska przedstawiła dwudziestoletni dorobek badań Ośrodka Badań nad Migracjami UW, jeśli chodzi o migracje poakcesyjne, oraz wskazała m.in. na potrzebę głębszych badań nad powrotami z emigracji i nad młodym pokoleniem migrantów.

Rezultaty współpracy z Polish American Historical Association (PAHA) w zakresie badań naukowych nad dziejami polskiej diaspory i współpracy z Polonią omówiła dr hab. Anna Mazurkiewicz z Uniwersytetu Gdańskiego. Rekomendowała m.in. ratowanie zbiorów dokumentujących ślady materialne polskiej obecności w USA i w Kanadzie oraz o wspieranie istniejących katedr polskich na uniwersytetach amerykańskich.

Dr Rafał Raczyński z Muzeum Emigracji w Gdyni oraz dr Marcin Gońda z Uniwersytetu Łódzkiego przedstawili założenia zainicjowanego przez Komitet Badań nad Migracjami PAN projektu badawczego realizowanego na zlecenie MSWiA, którego celem jest diagnoza, poprzedzająca opracowanie nowej strategii migracyjnej Polski na lata 2025–2030, m.in. w obszarze obywatelstwa i repatriacji oraz polskiej diaspory.

Dyrektor Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego ks. dr hab. Sławomir Zych zapoznał komisję z działalnością naukową ośrodka, skupiającą się na badaniu historii Polonii i Polaków na świecie. Rezultaty publikowane są w ukazującym się od 1976 r. czasopiśmie „Studia Polonijne” oraz w odrębnych wydawnictwach. Komisja zapoznała się także z informacją przewodniczącego Jarosława Narkiewicza o działalności Rady Polonii Świata, zrzeszającej ponad 40 organizacji polonijnych, w tym o planowanym w bieżącym roku I Światowym Zjeździe Młodzieży Polonijnej. Wiceprzewodniczący Rady Polonii Świata Tadeusz Pilat przedstawił najważniejsze rezolucje VI Zjazdu Rady Polonii Świata, który odbył się w 2023 r. w Warszawie.

Nad omawianymi informacjami przeprowadzono dyskusję. W dyskusji zabrali głos senatorowie oraz zaproszeni goście.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Andrzej Szeptycki zaprezentował rządowe programy oferujące możliwości finansowania projektów polonijnych.